

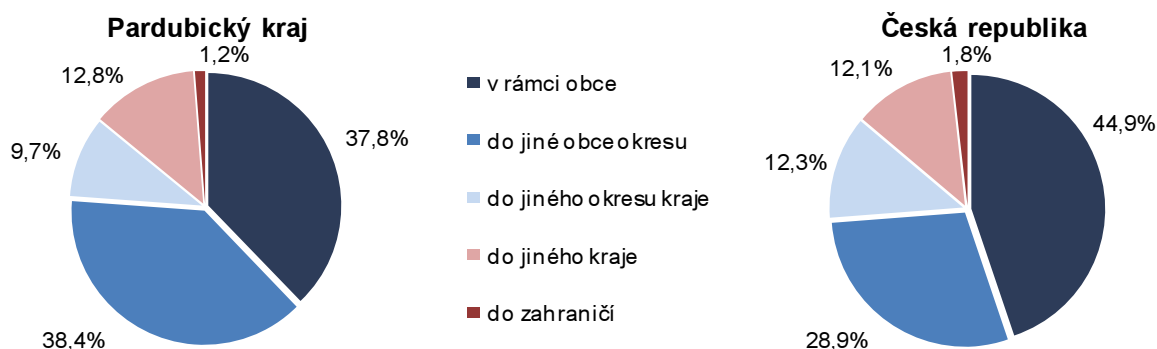
5. Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání a do škol

5.1. Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání

Mezi vyjíždějící nejsou zahrnuti ti, kteří blíže nespecifikovali místo pracoviště, popř. osoby bez stálého pracoviště

Při hodnocení vyjíždky do zaměstnání je třeba vzít v úvahu, že byla zjišťována u zaměstnaných osob bez pracujících studentů. Je nutné rozlišovat celkový počet vyjíždějících (pracujících v jiném domě než mají obvyklý pobyt) včetně těch, kteří k cestě do zaměstnání nepoužívají žádný dopravní prostředek, od počtu vyjíždějících z obce či z vyššího administrativně správního celku (okresu, kraje). Nový způsob sběru dat, který byl poprvé využit při SLDB 2011, významně ovlivnil i výsledky, týkající se dojíždky do zaměstnání. To, že více než třetina respondentů (v kraji téměř 36 %) neuvěděla, zda za práci dojíždí, neumožňuje srovnávat vývoj dojíždky v čase. Nebrání to však územnímu srovnání a po odečtení osob s nezjištěnou vyjíždkou ani vyčíslení intenzity vyjíždky z obcí. Mezi dojíždějící nejsou zahrnuti zaměstnaní bez stálého pracoviště; těch bylo v kraji 10 566. V Pardubickém kraji uvedlo 98 tisíc zaměstnaných osob místo pracoviště s dostatečnou přesností k určení typu vyjíždky. U dalších 5 217 osob nebylo místo pracoviště v ČR blíže specifikováno. Přímou na adrese obvyklého bydliště pracovalo v kraji 12,8 % zaměstnaných osob. V porovnání s republikovým průměrem jsou v kraji méně zastoupeny osoby pracující v obci obvyklého bydliště. V dalším textu (nebude-li uvedeno jinak) se budeme věnovat vyjíždce do zaměstnání mimo obec obvyklého bydliště.

Graf 5.1 Struktura vyjíždky do zaměstnání podle typu vyjíždky

Ženy častěji dojíždějí v rámci obce, muži častěji vyjíždějí z obce

Vyjíždějící z obce se na celkové počtu vyjíždějících podíleli v kraji 62,2 %, což je 7,1 procentního bodu nad republikovým průměrem. Dojíždějících do zaměstnání do obcí kraje bylo o 6 429 méně než vyjíždějících; dojíždějící převažovali nad vyjíždějícími pouze v okrese Pardubice. V rámci obce upřednostňují vyjíždku do zaměstnání ženy (54 % všech dojíždějících), z obce vyjíždějí častěji muži (57 % všech vyjíždějících).

Tab. 5.1.1 Základní ukazatele dojíždky do zaměstnání podle okresů

	Vyjíždějící z obce				Podíl vyjíždějících denně (%)	Dojíždějící do obce			
	celkem	v tom		denně		celkem	v tom		denně
		muži	ženy				muži	ženy	
Kraj celkem	61 003	34 571	26 432	51 291	84,1	54 574	30 304	24 270	47 586
v tom okresy:									
Chrudim	12 896	7 246	5 650	10 952	84,9	8 957	4 782	4 175	7 960
Pardubice	18 728	10 569	8 159	16 170	86,3	19 908	11 360	8 548	17 337
Svitavy	13 066	7 455	5 611	10 666	81,6	10 197	5 450	4 747	9 032
Ústí nad Orlicí	16 313	9 301	7 012	13 503	82,8	15 512	8 712	6 800	13 257

Ve východní polovině kraje je více zastoupena vyjíždka v rámci okresu

Území kraje není z hlediska typu vyjíždky do zaměstnání homogenní. Vyjíždka ve východní polovině kraje směřuje v souvislosti s odlehlostí významných center dojíždky především do ostatních obcí daného okresu. Část okresu Chrudim má dobrou časovou dostupnost krajského města, což vede k nadprůměrnému podílu vyjíždějících do ostatních okresů kraje. Na Pardubicku pouze 7 % vyjíždějících směřuje do ostatních okresů kraje, zato téměř třetina vyjíždí do jiného kraje (zejména Královéhradeckého).

Tab. 5.1.2 Dojíždka do zaměstnání podle typu podle okresů

	Vyjíždějící z obce	v tom (%)				Dojíždějící do obce	v tom (%)		
		do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje	do zahraničí		z jiné obce okresu	z jiného okresu kraje	z jiného kraje
Kraj celkem	61 003	61,7	15,7	20,6	2,0	54 574	69,0	17,5	13,5
v tom okresy:									
Chrudim	12 896	50,8	31,6	15,7	1,9	8 957	73,2	15,5	11,3
Pardubice	18 728	59,8	7,2	30,8	2,2	19 908	56,2	24,2	19,6
Svitavy	13 066	63,3	17,8	17,0	1,8	10 197	81,2	8,9	10,0
Ústí nad Orlicí	16 313	71,3	11,0	15,8	1,9	15 512	75,0	15,8	9,2

Více než polovina vyjíždějících z Pardubic směřuje za hranice kraje

Velikost obce nemá podstatný vliv na typ dojíždky, větší význam má poloha obce vzhledem k centrům dojíždky a hranicím územních celků. Obzvláště patrné je to u tří nejvyšších velikostních kategorií obcí, zahrnujících města s více než 5 tisíci obyvateli. Ve městech s 5 – 20 tisíci obyvateli ještě mírně převažuje vnitrookresní vyjíždka a podíl vyjíždějících do ostatních okresů kraje nedosahuje ani 20 %. Ve velikostní kategorii do 50 tis. obyvatel (pouze Chrudim) se projevuje blízkost krajského města extrémním podílem vyjíždějících do ostatních okresů kraje a v Pardubicích (jediným zástupcem v kategorii obcí nad 50 tis. obyvatel) téměř polovina vyjíždějících směřuje do jiných krajů (nejvíce do města Hradce Králové).

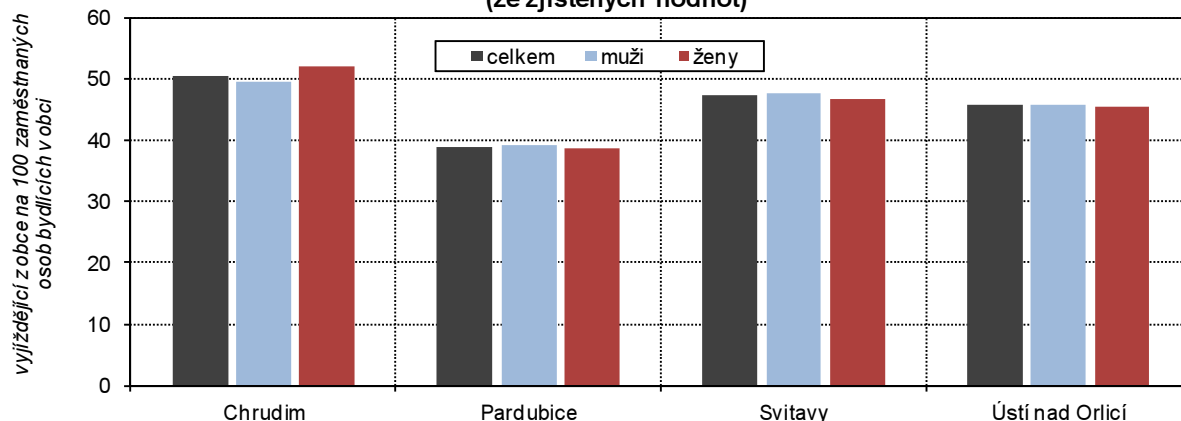
Tab. 5.1.3 Vyjíždějící do zaměstnání podle velikostních skupin obcí

	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Vyjíždějící do zaměstnání z obce bydliště	61 003	2 511	9 665	11 823	16 876	12 682	2 325	5 121
z nich vyjíždí (%):								
do jiné obce okresu	61,7	68,0	70,3	74,7	65,7	56,3	20,3	31,6
do jiného okresu kraje	15,7	15,9	13,1	10,8	13,2	17,8	57,5	15,4
do jiného kraje	20,6	15,1	15,5	13,4	19,7	23,0	18,0	48,4
Podíl vyjíždějících zaměstnaných osob z obce bydliště (%) ¹⁾	44,6	71,8	69,9	66,3	59,1	31,8	36,1	19,1
Podíl vyjíždějících denně z úhrnu vyjíždějících (%)	84,1	87,7	87,7	86,7	85,4	78,3	82,8	80,0

¹⁾ ze zaměstnaných se zjištěným místem pracoviště

Intenzita vyjíždky se počítá z počtu osob se zjištěným místem pracoviště

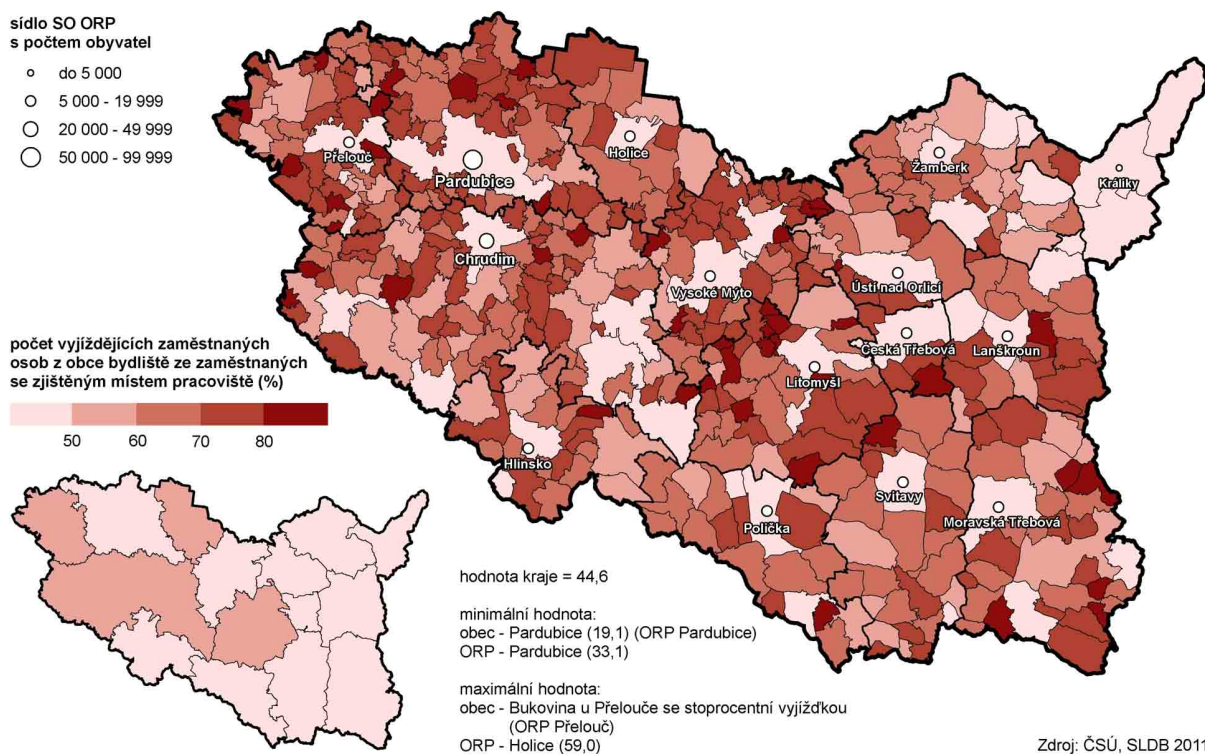
Nejspolehlivěji lze intenzitu vyjíždky do zaměstnání z obce bydliště vyjádřit podílem vyjíždějících osob z obce bydliště na počtu zaměstnaných osob bydlících v dané obci. Vzhledem k vysokému podílu zaměstnaných s nezjištěnou vyjíždkou byl při výpočtu tento podíl „očišťen“ o osoby s nezjištěnou vyjíždkou.

Graf 5.2 Vyjíždka do zaměstnání z obcí podle pohlaví a okresů (ze zjištěných hodnot)

Z malých obcí více vyjíždějí ženy, z větších měst muži

Podíl vyjíždějících z obce je výrazně ovlivněn velikostí obce, kde s rostoucí velikostí se zvětšuje i nabídka pracovních příležitostí, a tím se snižuje intenzita vyjíždky. Zatímco v obcích do 500 obyvatel podíl vyjíždějících překračuje 70 %, v obcích s více než 5 tisíci obyvateli je to necelá třetina zaměstnaných. Z územního hlediska je nadprůměrný podíl vyjíždějících z obce v okrese Chrudim (hlavně správní obvod ORP Chrudim), v dalších okresech kraje je to z SO ORP Holice, Přelouč a Litomyšl. Z obcí má nejvyšší podíl vyjíždějících Bukovina u Přelouče (100 %), Suchá Lhota (92 %) a Biskupice (okres Chrudim; 91 %). Podprůměrný podíl byl především v SO ORP Pardubice a Česká Třebová, z obcí v Pardubicích (19 %), Lanškrouně (20 %), Hlinsku (24 %) a ve Svitavách (25 %). Významnější rozdíl v podílu vyjíždějících mužů a žen nebyl zjištěn při územním srovnání okresů, zato z hlediska velikostních skupin obcí byl výrazný. V obcích do 5 tis. obyvatel měly vyšší podíl vyjíždějících ženy (v obcích do 199 obyvatel vyjíždělo z obce 80 % žen a 66 % mužů), v obcích nad 5 tis. obyvatel muži (v Chrudimi o třetinu, v Pardubicích dokonce o polovinu).

Vyjíždka do zaměstnání podle obcí a správních obvodů ORP Pardubického kraje (ze zjištěných hodnot)

Demografické a sociální faktory ovlivňují dojíždku ...

Vyjíždka za práci do značné míry ovlivňuje i situace na trhu práce. Nedostatek pracovních příležitostí vede k větší vyjíždce, a to zejména u mladších mužů. Mladší ženy volí vyjíždku za práci méně často z důvodu péče o děti a starší osoby ze zdravotních důvodů. Tyto osoby se zejména Svitavsku častěji zařadí mezi nezaměstnané, popř. odcházejí do předčasného důchodu.

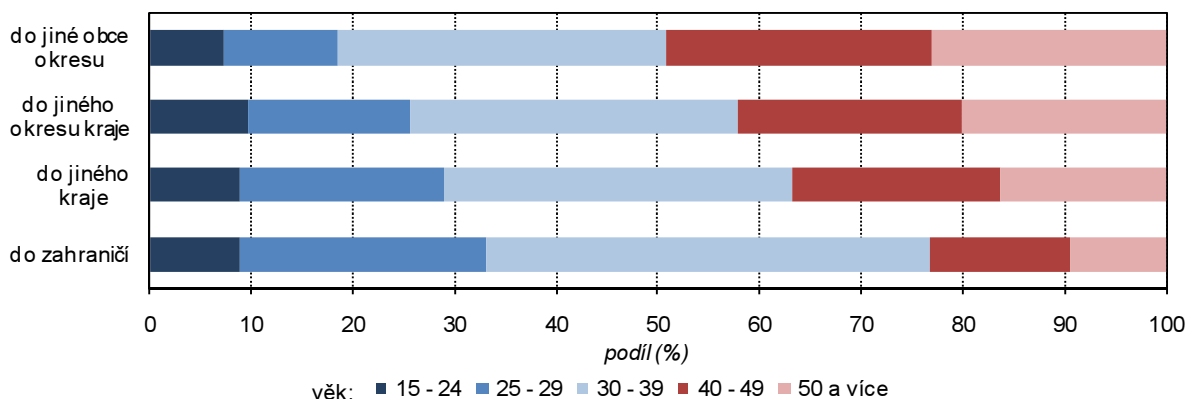
Tab. 5.1.4 Vyjíždějící do zaměstnání podle pohlaví, věku a podle okresů

	Vyjíždějící z obce	v tom (%)		z toho ve věku (%)					
		muži	ženy	15 - 24	25 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 a více
Kraj celkem	61 003	56,7	43,3	8,0	14,1	32,9	24,0	18,0	2,9
v tom okresy:									
Chrudim	12 896	56,2	43,8	8,3	14,1	32,2	23,5	19,0	2,8
Pardubice	18 728	56,4	43,6	6,5	13,6	34,1	23,9	18,3	3,5
Svitavy	13 066	57,1	42,9	9,2	14,5	31,9	24,4	17,6	2,4
Ústí nad Orlicí	16 313	57,0	43,0	8,7	14,3	32,8	24,1	17,3	2,7

.... zejména věk

Z následujícího grafu je patrný vysoký podíl osob starších než 40 let vyjíždějících v rámci okresu, zatímco jejich zastoupení mezi vyjíždějícími do zahraničí je poloviční. Opačná situace je mezi mladými lidmi ve věku 25 – 29 let.

Graf 5.3 Vyjíždějící z obce do zaměstnání podle věku a typu vyjížděky (ze zjištěných hodnot)

Z kraje vyjíždějí za prací častěji osoby vzdělanější

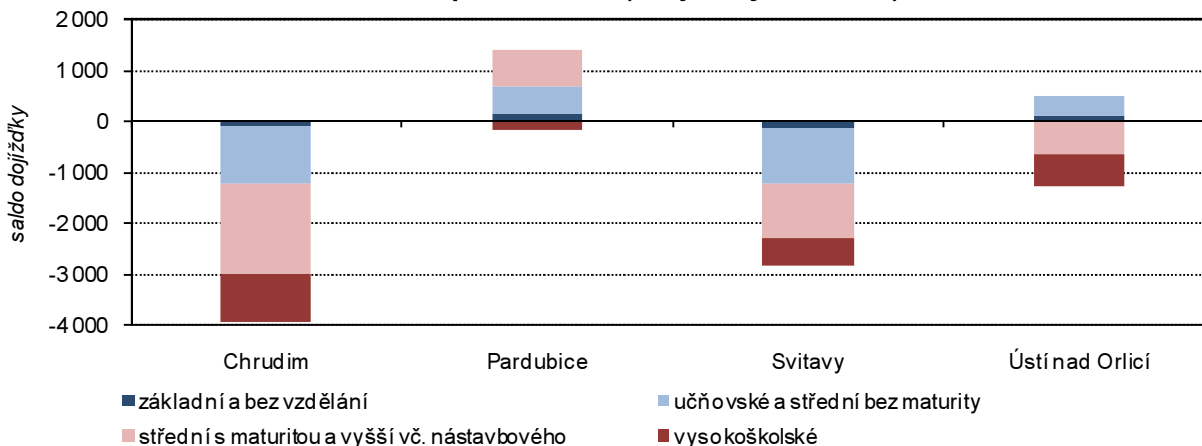
Vzdělanostní struktura vyjíždějících do zaměstnání je ovlivněna nejen úrovní vzdělání obyvatel daného území, ale i kvalifikačními požadavky zaměstnavatelů v regionu. Jestliže je pro Pardubický kraj charakteristický vysoký podíl zaměstnanosti v průmyslu a zemědělství na úkor služeb, dochází zákonitě k převisu vyjíždějících s úplným středním či vysokoškolským vzděláním nad dojíždějícími (v kraji o více než 5 000 osob (zejména v okrese Chrudim a Svitavy).

Tab. 5.1.5 Vyjížděka do zaměstnání podle nejvyššího ukončeného vzdělání podle okresů

	Vyjíždějící z obce					Dojíždějící do obce				
	celkem	z toho nejvyšší ukončené vzdělání (%)				celkem	z toho nejvyšší ukončené vzdělání (%)			
		základní a bez vzdělání	střední vč. vyučení bez maturity	úplné střední s maturitou a vyšší odborné ¹⁾	vysokoškolské		základní a bez vzdělání	střední vč. vyučení bez maturity	úplné střední s maturitou a vyšší odborné ¹⁾	vysokoškolské
Kraj celkem	61 003	3,5	32,3	43,7	20,3	54 574	3,8	33,8	43,7	18,6
v tom okresy:										
Chrudim	12 896	3,4	32,9	44,1	19,4	8 957	3,7	34,6	43,9	17,7
Pardubice	18 728	2,8	27,4	43,8	25,8	19 908	3,2	28,6	44,7	23,3
Svitavy	13 066	4,2	38,5	41,4	15,7	10 197	3,9	38,7	42,4	14,8
Ústí nad Orlicí	16 313	3,8	32,5	45,1	18,4	15 512	4,5	36,7	43,1	15,5

¹⁾ vč. nástavbového

Graf 5.4 Saldo vyjížděky do zaměstnání podle nejvyššího ukončeného vzdělání podle okresů (ze zjištěných hodnot)

Ve všech okresech kraje je záporné saldo dojízd'ky za prací u vysokoškoláků

Saldo dojízd'ky (rozdíl počtu dojízdějících a vyjízdějících) je v okrese Pardubice kladné ve všech vzdělanostních kategoriích s výjimkou vysokoškoláků, z okresu Ústí nad Orlicí převažuje počet vyjízdějících nad dojízdějícími i u středoškoláků, naproti tomu v okresech Chrudim a Svitavy je záporné saldo ve všech vzdělanostních skupinách obyvatel.

Dominantní postavení má dojízd'ka do průmyslu

Více než třetina vyjízdějících z obcí pracuje v průmyslu, přitom nejvyšší je tento podíl v okrese Svitavy a Ústí nad Orlicí. Desetina vyjízdějících pracuje v obchodě, nadprůměrné zastoupení tohoto odvětví je v okrese Pardubice. Struktura dojízdějících se téměř neliší, výraznější odchylnka je jen u podílu dojízdějících do průmyslu v okrese Ústí nad Orlicí (vyšší o 7,6 procentního bodu oproti vyjízdějícím), do zdravotnictví v okresech Chrudim a Svitavy (o 1,8 p. b.) a do zemědělství v okrese Svitavy (o 1,4 p. b.).

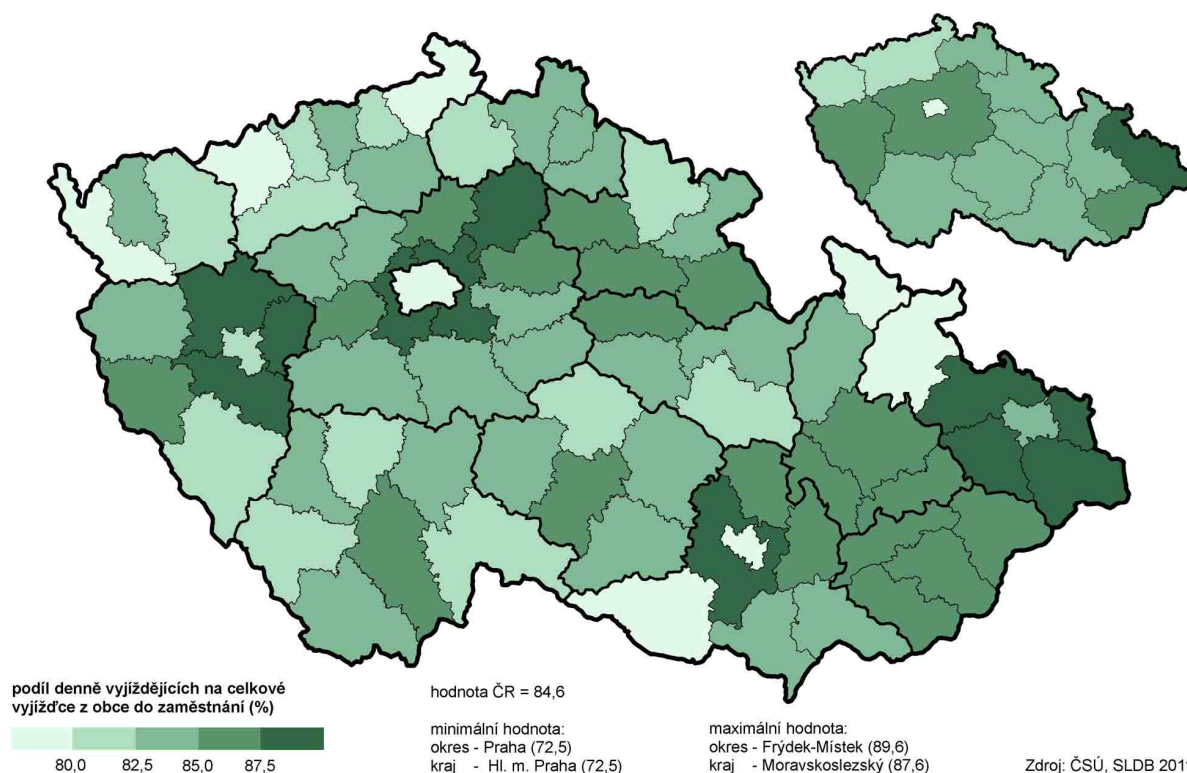
Tab. 5.1.6 Vyjízdějící do zaměstnání podle odvětví podle okresů

	Vyjízdějící z obce	z toho odvětví (%)						
		zemědělství, lesnictví, rybářství	průmysl	stavebnictví	obchod a opravy motorových vozidel	doprava a skladování	vzdělávání	zdravotní a sociální péče
Kraj celkem	61 003	3,5	35,2	5,1	9,5	6,7	6,3	7,4
v tom okresy:								
Chrudim	12 896	3,0	32,8	5,7	9,4	6,9	6,3	7,9
Pardubice	18 728	2,0	30,6	4,6	10,8	6,5	5,9	7,3
Svitavy	13 066	5,3	38,7	5,7	9,2	6,0	6,5	7,4
Ústí nad Orlicí	16 313	4,0	39,6	4,8	8,1	7,3	6,4	7,1

Nejvyšší podíl vyjízdějících jinak než denně je na Svitavsku

Z hlediska frekvence vyjízd'ky je nejčastější denní vyjízd'ka. Podíl denně vyjízdějících se snižuje s rostoucí vzdáleností od významných center dojízd'ky. Nízký podíl denně vyjízdějících je též ve velkých městech (Praha, Brno), kde je specifická struktura vyjízdějících. Z okresů Pardubického kraje má mírně nadprůměrný podíl denně vyjízdějících okres Pardubice, podprůměrný podíl okres Svitavy, který se řadí k „vnitřním periferiím“.

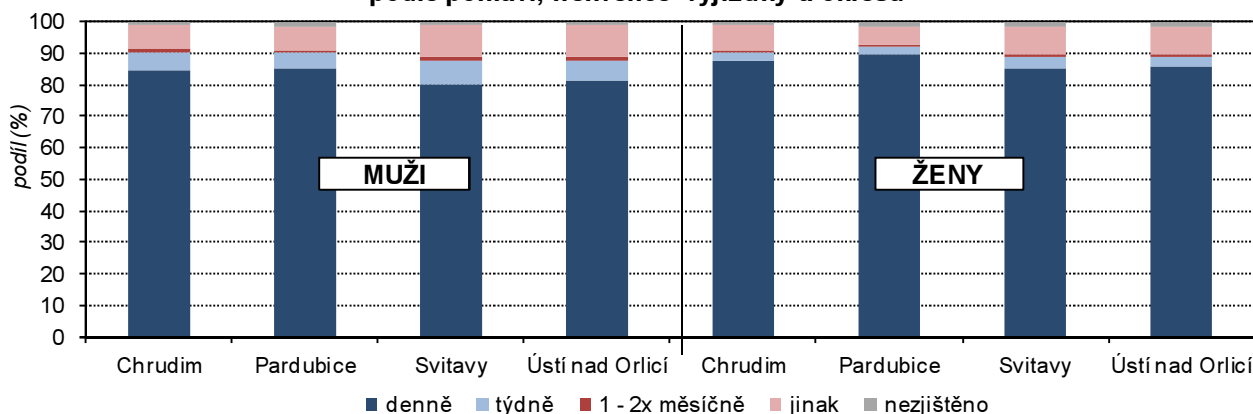
Denní vyjízd'ka do zaměstnání v okresech a krajích

Vyšší podíl denně vyjíždějících mají ženy

Z obcí kraje denně vyjíždí 84 % všech vyjíždějících, přitom podíl denně vyjíždějících žen (87 %) je výrazně vyšší než mužů (82 %). Denní vyjíždka je méně častá v obcích s 5 – 20 tis. obyvateli a z územního hlediska ve východní polovině kraje. Přibližně 5 % osob vyjíždí za prací 1x týdně, 1 – 2x měsíčně pouze 1 % vyjíždějících. Zbývající desetina osob vyjíždí s jinou frekvencí.

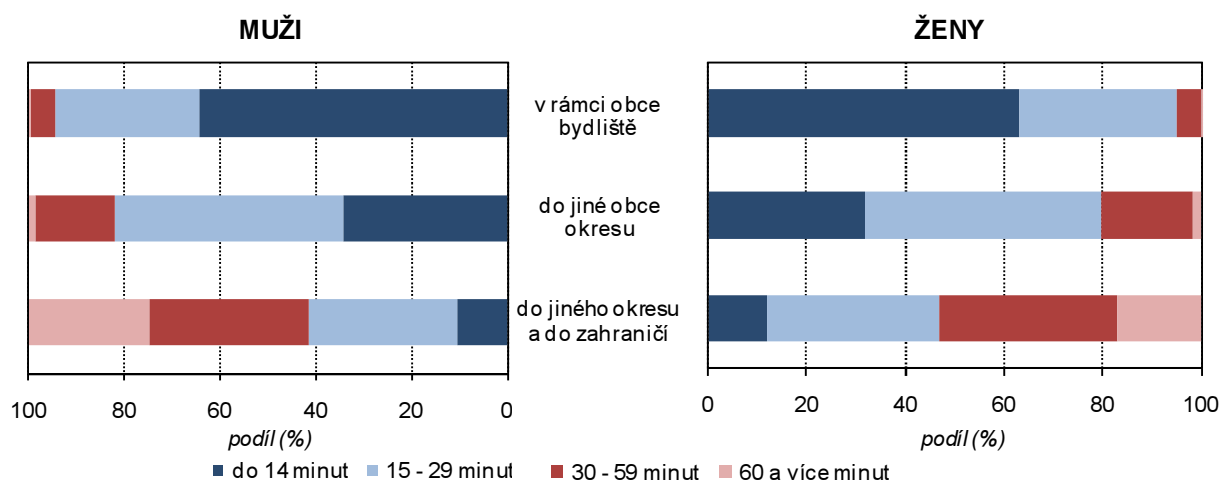
Graf 5.5 Struktura vyjíždějících za prací mimo obec podle pohlaví, frekvence vyjíždky a okresů

Čtvrtina mužů, kteří vyjíždějí za prací do jiných okresů, stráví na cestě déle než 1 hodinu

Čas strávený dojíždkou do zaměstnání (doba jedné cesty „ode dveří ke dveřím“) byl zjišťován u všech dojíždějících (docházejících). V Pardubickém kraji trvá 62 % dojíždějících cesta v rámci obce méně než 15 minut a déle než 30 minut cestuje v obci pouze 5 % dojíždějících. Delší dobu stráví na cestě při vnitroobecní dojíždce obyvatelé okresu Pardubice vlivem větší rozlohy krajského města. Jedna cesta trvá třetině vyjíždějících do ostatních obcí okresu méně než 15 minut a téměř polovině osob trvá 15 – 29 minut. Pouze necelá 2 % osob stráví na cestě déle než 1 hodinu. Mezi vyjíždějícími z okresu stráví desetina vyjíždějících méně než 15 minut, třetina 15 – 29 minut, třetina 30 – 59 minut a zbývající necelá čtvrtina více než 1 hodinu. Mezi ženami je jejich podíl nižší (17 %). Vyšší podíl vyjíždějících s časem stráveným dojíždkou do jiných okresů delším než 1 hodina byl v okrese Ústí nad Orlicí (31 % mužů a 20 % žen).

Graf 5.6 Vyjíždějící do zaměstnání podle pohlaví, typu vyjíždky a času stráveného dojíždkou (ze zjištěných hodnot)

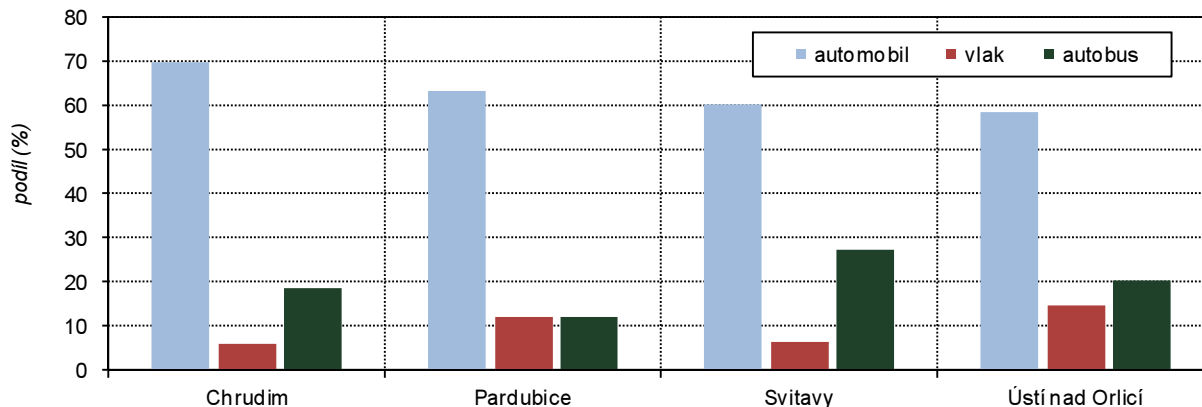

K cestě do zaměstnání využívají v kraji osobní automobil téměř dvě třetiny vyjíždějících

Součástí zjišťovaných údajů o dojíždce byl i dopravní prostředek, který je k cestě využíván. Postupné omezování veřejné dopravy vede k růstu využívání osobních automobilů, a to jak v roli řidiče, tak spolujezdce. Sdílení automobilu více osobami však není příliš rozšířeno; jako spolujezdec cestuje v kraji automobilem jeden z osmi dojíždějících do zaměstnání autem (od jednoho z deseti v okrese Pardubice po jednoho z šesti v okrese Svitavy). Poměrně významná je kombinace využívání více dopravních prostředků. V Pardubickém kraji využívá k cestě do zaměstnání pouze automobil 57 % vyjíždějících

a dalších 6 % osob v kombinaci s jiným dopravním prostředkem. Sóló autobus využívá 12 % vyjíždějících a v kombinaci dalších 7 % osob. Vlákem cestuje do zaměstnání více než desetina vyjíždějících, z toho polovina bez kombinace s jiným dopravním prostředkem. Ve všech okresech kraje má dominantní postavení využívání osobního automobilu.

Graf 5.7 Vyjíždka do zaměstnání z obce bydliště podle použitého dopravního prostředku (včetně kombinace) a okresů

Automobil je nejvíce využíván k cestě za práci v okrese Chrudim

Využití osobního automobilu k cestě do zaměstnání je z celostátního pohledu v Pardubickém kraji nadprůměrné, a to především v okrese Chrudim, kde 64 % dojíždějících do zaměstnání využívá auto bez kombinace s jiným dopravním prostředkem a dalších 6 % v kombinaci s jiným vozidlem.

5.2. Vyjíždka a dojíždka do škol

Místo školy neuvedla téměř polovina studujících

Z celkového počtu 78,5 tis. žáků, studentů a učňů s obvyklým bydlištěm v kraji jich uvedlo místo školy s dostatečnou přesností 40 tisíc, zatímco u 28,6 tis. žáků a studentů nebylo místo školy zjištěno vůbec. Na celkovém počtu 26,4 tis. vyjíždějících z obce se dívky podílely z 52,1 %, ačkoli mezi bydlícími tvoří necelou polovinu.

Většina žáků dojíždí v rámci okresu, polovina studentů a učňů vyjíždí za hranice kraje

Žáci základních škol vyjíždějí do školy především v rámci okresu; z 5 740 vyjíždějících ve věku 6 – 14 let jich mezi obcemi okresu cestovalo 89 %. Naproti tomu mezi staršími studenty a uční, kterých vyjíždělo z obcí kraje 20 660, jich v rámci okresu dojížděla třetina, do jiného okresu kraje pětina a do jiných krajů či zahraničí 48 %. Naproti tomu do obcí kraje dojíždělo z jiných krajů o 4 168 méně studentů a učňů ve věku 15 let a starších. U žáků do 15 let bylo záporné saldo mezikrajské dojíždky pouze 190 osob.

Tab. 5.2.1 Dojíždka do škol podle typu podle okresů

	Vyjíždějící z obce				Dojíždějící do obce			
	celkem	v tom (%)			celkem	v tom (%)		
		do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje a do zahraničí		z jiné obce okresu	z jiného okresu kraje	z jiného kraje
Kraj celkem	26 400	44,7	16,2	39,1	22 042	53,6	19,3	27,1
v tom okresy:								
Chrudim	5 592	37,7	26,2	36,1	2 866	73,6	18,2	8,2
Pardubice	6 948	48,2	8,0	43,8	9 849	34,0	21,0	45,0
Svitavy	6 245	45,0	16,9	38,1	4 283	65,6	15,9	18,5
Ústí nad Orlicí	7 615	46,4	15,7	38,0	5 044	70,0	19,7	10,3

Z okresu Pardubice vyjíždějí studenti častěji do jiných krajů a do zahraničí

Z tabulky 5.2.1 jsou patrné značné rozdíly ve struktuře vyjíždějících mezi okresy kraje. V okrese Chrudim je nadprůměrný podíl vyjíždějících do ostatních okresů kraje, a to zejména okresu Pardubice (na úkor dojíždky v rámci okresu). V okrese Pardubice je výrazně podprůměrný podíl vyjíždějících do ostatních okresů kraje, zato vyšší podíl studentů vyjíždí do jiných krajů a do zahraničí.

Tab. 5.2.2 Vyjíždějící do škol podle velikostních skupin obcí

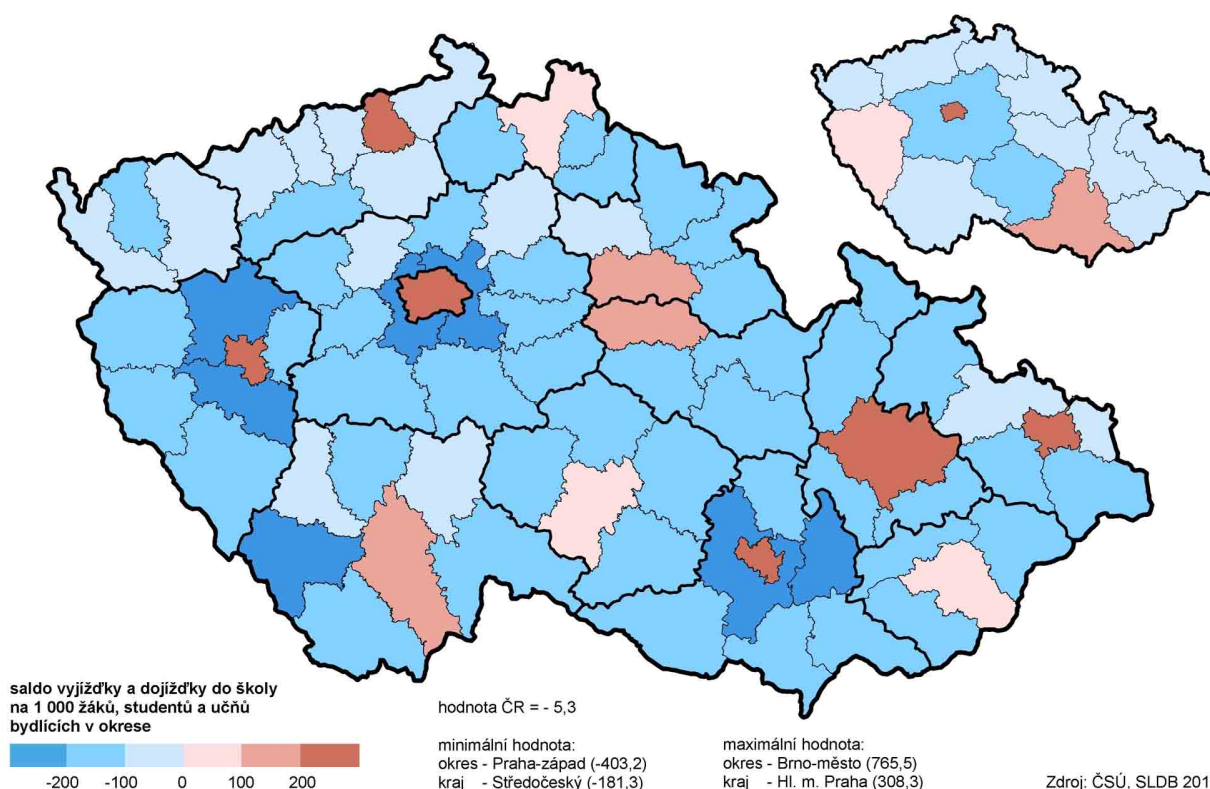
	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Vyjíždějící do škol z obce bydliště	26 400	1 220	4 788	5 169	6 474	5 908	873	1 968
z nich vyjíždí (%):								
do jiné obce okresu	44,7	64,8	62,2	61,0	47,5	25,9	3,1	12,8
do jiného okresu kraje	16,2	12,5	12,9	12,7	15,4	20,8	40,7	13,0
do jiného kraje	38,3	22,3	24,6	25,7	36,3	52,3	55,2	72,4
Podíl vyjíždějících do škol z obce bydliště z úhrnu studujících (%) ¹⁾	54,4	98,2	92,9	76,0	58,4	41,6	38,4	25,4
Podíl vyjíždějících denně z úhrnu vyjíždějících z obce (%)	65,4	79,1	77,3	73,5	67,9	49,1	51,3	53,9

¹⁾ se zjištěným místem školy

Z krajského města vyjíždí téměř tři čtvrtiny studentů za hranice kraje

To, že z malých obcí vyjíždějí mimo obec i žáci do základních škol, se projevuje rozdílnou strukturou typu vyjížděky v závislosti na velikosti obce. Z obcí do 500 obyvatel vyjíždějí téměř dvě třetiny žáků a studentů do jiné obce okresu a méně než čtvrtina do jiných krajů. Ve městech s 5 – 50 tis. obyvateli směřuje mimo Pardubický kraj více než polovina žáků a studentů, z krajského města jsou to dokonce téměř tři čtvrtiny vyjíždějících.

Saldo vyjížděky a dojížděky do školy v okresech a krajích

Okres Pardubice má v ČR 12. nejvyšší kladné saldo dojížděky do škol

Pouze ve třech krajích je kladné saldo dojížděky do škol. Pardubický kraj má 5. nejvyšší záporné saldo dojížděky; v přepočtu na 1 000 bydlících studentů jich o 56 více z kraje vyjíždí, než do něj dojíždí. Okres Pardubice se řadí mezi 12 okresů v ČR (včetně Prahy), ve kterých převažuje počet dojíždějících žáků, studentů a učňů nad vyjíždějícími. Zásahu na tom má především Univerzita Pardubice. Počtem 1 122 studujících na 1 000 bydlících žáků a studentů se tento okres řadí na 9. místo v ČR.

Tab. 5.2.3 Vyjíždějící do škol podle pohlaví podle okresů

	Podíl vyjíždějících do škol z obce bydliště z úhrnu studujících (%) ¹⁾			Denně vyjíždějící do školy z obce bydliště			Podíl vyjíždějících denně z úhrnu vyjíždějících do školy z obce (%)		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Kraj celkem	54,4	52,6	56,2	17 270	8 549	8 721	65,4	67,6	63,4
v tom okresy:									
Chrudim	60,0	58,2	61,7	3 632	1 805	1 827	64,9	67,7	62,4
Pardubice	47,0	45,2	48,7	5 152	2 541	2 611	74,2	76,5	72,0
Svitavy	58,2	57,4	59,1	3 809	1 911	1 898	61,0	62,2	59,8
Ústí nad Orlicí	55,7	53,2	58,1	4 677	2 292	2 385	61,4	63,9	59,2

¹⁾ se zjištěným místem školy

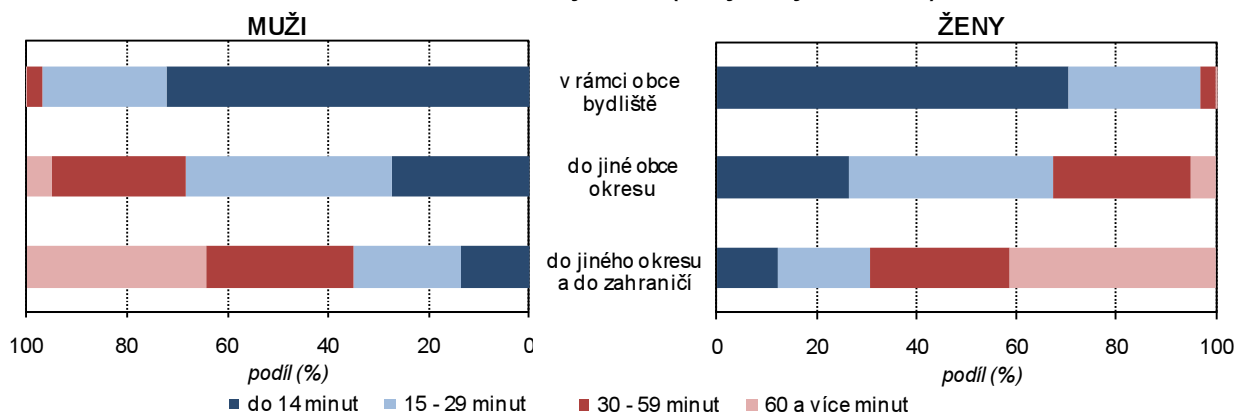
Intenzita vyjížděky do škol je vyšší u žen než u mužů

Obdobně jako u vyjížděky do zaměstnání je nevhodnější vyjádřit intenzitu vyjížděky do škol z obce bydliště podílem vyjíždějících žáků a studentů z obce bydliště na počtu studujících s bydlištěm v obci (po odečtení osob s nezjištěnou vyjížděkou). V kraji vyjíždí mimo obec 54,4 % žáků a studentů, přitom podíl vyjíždějících žen je o 3,6 procentního bodu vyšší než mužů. Z územního hlediska je vyšší podíl vyjíždějících na Chrudimsku, podprůměrný na Pardubicku. To do značné míry souvisí se sídelní strukturou, neboť v menších obcích je podíl vyjíždějících výrazně vyšší než ve městech (vliv vyjížděky do základních škol).

Nejvyšší je podíl denně vyjíždějících z malých obcí

Denně vyjíždějí do škol dvě třetiny studujících, častěji denně vyjíždějí muži než ženy. Vliv krajského města se projevuje tím, že je v okrese Pardubice podíl vyjíždějících denně výrazně nadprůměrný. Z hlediska velikosti obcí je nejvyšší podíl studentů s denní vyjížděkou v nejmenších obcích, nejnižší je ve městech do 20 tis. obyvatel a u větších měst opět roste (vliv blízkosti Hradce Králové). Vysoké záporné saldo denní dojížděky do škol Pardubického kraje vůči ostatním krajům (více než 1 000 žáků a studentů) souvisí s dobrou dopravní dostupností Prahy a Hradce Králové ze západní poloviny kraje.

Graf 5.8 Vyjíždějící do škol podle pohlaví, typu vyjížděky a času stráveného dojížděkou (ze zjištěných hodnot)

Většinu žáků a studentů trvá cesta do školy v rámci obce méně než 15 minut

Dojížděka (docházka) do škol trvá v kraji v rámci obce bydliště méně než 15 minut sedmi desetinám studentů, další čtvrtině dojíždějících 15 – 29 minut. Z vyjíždějících do ostatních obcí okresu tráví více než 30 minut cestou do školy třetina studentů, mezi vyjíždějícími do jiných okresů tráví dojížděkou 40 % studentů více než jednu hodinu.

Nejčastěji je v kraji k cestě do školy využíván autobus

Na rozdíl od vyjíždějících do zaměstnání je v kraji mezi vyjíždějícími při denní cestě do školy nejčastěji využíván sólo autobus (34 % vyjíždějících) a sólo vlak (14 % vyjíždějících). Až poté následuje sólo automobil (10 %), přičemž převažují spolucestující nad řidiči. I u dojížděky do škol jsou patrné územní rozdíly: vysoký podíl studentů využívá sólo autobus na Svitavsku (48 %), naproti tomu vlak je více využíván na Orlickoústecku (20 %), osobní automobil a MHD na Pardubicku (po 14 %).

5.3. Úhrnná bilance dojížděky do zaměstnání a do škol

Pardubický kraj má mezi kraji 5. nejvyšší záporné saldo dojížděky

Z bilance mezikrajské vyjížděky do zaměstnání a do škol vyplývá, že se počtem 22 707 vyjíždějících do jiných krajů řadí Pardubický kraj na 4. místo za Středočeský kraj, Kraj Vysočinu a Hlavní město Prahu. Naproti tomu má kraj 3. nejnižší počet vyjíždějících do zahraničí (po Královéhradeckém a Libereckém kraji). Počtem 13 339 dojíždějících se kraj řadí až na místo šesté; více dojíždějících směřuje do Hlavního města Prahy, Jihomoravského, Středočeského, Olomouckého a Královéhradeckého kraje. Převaha počtu vyjíždějících nad dojíždějícími o 9 368 osob vede k 5. největšímu zápornému saldu mezikrajské dojížděky za Středočeským krajem, Krajem Vysočina, Ústeckým a Zlínským krajem. Mezi vyjíždějícími do zaměstnání má větší záporné saldo denní vyjížděka (více než 3 tis. osob) oproti jiné než denní vyjížděce (2 tis. osob). U vyjížděky do škol je větší záporné mezikrajské saldo vyjíždějících jinak než denně (3 tis. osob) než saldo vyjíždějících denně (cca 1 100 osob).

Největší záporné saldo dojížděky má kraj vzhledem k Hlavnímu městu Praze

Největší záporné saldo dojížděky má Pardubický kraj vzhledem k Hlavnímu městu Praze (4 863 osob), Jihomoravskému (3 092 osob) a Královéhradeckému kraji (2 051 osob). Výraznější kladné saldo má pouze ke Kraji Vysočina (688 osob).

Tab. 5.3.1 Počet vyjíždějících, dojíždějících a saldo dojížděky podle okresů

	Vyjíždějící z obce			Dojíždějící do obce			Saldo dojížděky		
	do zaměstnání	do škol	celkem	do zaměstnání	do škol	celkem	do zaměstnání	do škol	celkem
Kraj celkem	61 003	26 400	87 403	54 574	22 042	76 616	-6 429	-4 358	-10 787
v tom okresy:									
Chrudim	12 896	5 592	18 488	8 957	2 866	11 823	-3 939	-2 726	-6 665
Pardubice	18 728	6 948	25 676	19 908	9 849	29 757	1 180	2 901	4 081
Svitavy	13 066	6 245	19 311	10 197	4 283	14 480	-2 869	-1 962	-4 831
Ústí nad Orlicí	16 313	7 615	23 928	15 512	5 044	20 556	-801	-2 571	-3 372

Kladné saldo dojížděky má pouze okres Pardubice

Mezi okresy kraje má kladné saldo dojížděky pouze okres Pardubice, zásluhu na tom má zejména dojížděka do škol. Veškeré kladné saldo dojížděky do zaměstnání souvisí s denním dojížděním. Největší záporné saldo dojížděky má okres Chrudim; více se na tom podílí vyjížděka do zaměstnání, a to především denní vyjížděka (téměř 3 000 osob).

Okres Chrudim má vazbu na krajské město

Z bilance meziokresní dojížděky do zaměstnání vyplývá, že z okresu Chrudim vyjíždí za prací 6 343 osob, z toho nejvíce do okresu Pardubice (58 %), následuje Hlavní město Praha (10 %), okresy Hradec Králové a Ústí nad Orlicí (po 5 %), Havlíčkův Brod a Kutná Hora (po 4 %). Další 4 % směřují za prací do zahraničí. Z 2 404 dojíždějících jich do chrudimského okresu za prací míří 44 % z okresu Pardubice, 13 % z okresu Havlíčkův Brod, 7 % z okresu Svítavy a po 6 % z okresů Kutná Hora, Ústí nad Orlicí a Žďár nad Sázavou. Největší záporné saldo dojížděky do zaměstnání má okres Chrudim vzhledem k okresu Pardubice (2 589 osob), Hlavnímu městu Praze (569 osob), okresům Hradec Králové (222 osob) a Kutná Hora (88 osob). Významnější kladné saldo dojížděky má pouze ve vztahu k okresům Havlíčkův Brod (62 osob) a Svítavy (42 osob).

Okres Pardubice má vazbu na Hradec Králové

Z okresu Pardubice vyjíždí za prací 7 537 osob, z toho nejvíce do okresu Hradec Králové (41 %), následuje Hlavní město Praha (18 %), okres Chrudim (14 %), Kolín (6 %), Ústí nad Orlicí a Kutná Hora (3 %). Další více než 5 % směřuje za prací do zahraničí. Z 8 717 dojíždějících jich do pardubického okresu za prací cestuje 42 % z okresu Chrudim, 21 % z okresu Hradec Králové, 10 % z okresu Ústí nad Orlicí a po 3 % z okresů Kutná Hora, Rychnov nad Kněžnou, Svítavy a Kolín. Největší záporné saldo dojížděky do zaměstnání má okres Pardubice vzhledem k Hlavnímu městu Praze (1 239 osob), okresům Hradec Králové (1 009 osob) a Kolín (246 osob). Kladné saldo dojížděky má ve vztahu k okresům Chrudim (2 589 osob), Ústí nad Orlicí (662 osob), Svítavy (209 osob), Havlíčkův Brod (120 osob) a Rychnov nad Kněžnou (111 osob).

**Okres Svitavy
má vazbu
na okres Ústí nad Orlicí
a Blansko**

V okrese Svitavy částečně přetrvávají dřívější vazby na moravské okresy. Z okresu vyjíždí za prací 4 790 osob, z toho nejvíce do okresu Ústí nad Orlicí (40 %), následují okresy Blansko a Brno-město (po 10 %), Hlavní město Praha (9 %) a okres Pardubice (5 %). Další 5 % směřuje za prací do zahraničí. Z 1 921 dojíždějících jich do svitavského okresu za prací cestuje 38 % z okresu Ústí nad Orlicí, 20 % z okresu Blansko, 11 % z okresu Žďár nad Sázavou a 7 % z okresu Chrudim. Největší záporné saldo dojížděky do zaměstnání má okres Svitavy vzhledem k okresu Ústí nad Orlicí (1 170 osob), Hlavnímu městu Praze (429 osob), okresům Brno-město (418 osob), Pardubice (209 osob), Hradec Králové (101 osob) a Blansko (91 osob). Významnější kladné saldo dojížděky má pouze ve vztahu k okresu Žďár nad Sázavou (116 osob).

**Okres Ústí nad Orlicí
má vazbu
na okres Pardubice**

Z okresu Ústí nad Orlicí vyjíždí za prací 4 680 osob, z toho nejvíce do okresů Pardubice (19 %) a Svitavy (16 %), následuje Hlavní město Praha (15 %), okresy Rychnov nad Kněžnou (14 %), Hradec Králové (8 %) a Šumperk (4 %). Další 7 % směřuje za prací do zahraničí. Z 3 879 dojíždějících do ústeckého okresu jich za prací přijíždí 49 % z okresu Svitavy, 14 % z okresu Šumperk, 10 % z okresu Rychnov nad Kněžnou, 8 % z okresu Chrudim a 6 % z okresu Pardubice. Největší záporné saldo dojížděky do zaměstnání má okres Ústí nad Orlicí vzhledem k okresu Pardubice (662 osob), Hlavnímu městu Praze (655 osob), okresům Rychnov nad Kněžnou (276 osob), Hradec Králové (273 osob) a Brno-město (153 osob). Kladné saldo dojížděky má ve vztahu k okresům Svitavy (1 170 osob), Šumperk (352 osob) a Chrudim (145 osob).

Tab. 5.3.2 Obce s největším počtem vyjíždějících, dojíždějících a saldem dojížděky (řazeno podle dojížděky do zaměstnání)

Obec	Vyjíždějící z obce		Obec	Dojíždějící do obce		Obec	Saldo dojížděky	
	do zaměstnání	do škol		do zaměstnání	do škol		do zaměstnání	do škol
Pardubice	5 121	1 968	Pardubice	12 799	7 801	Pardubice	7 678	5 833
Chrudim	2 325	873	Chrudim	3 501	1 499	Lanškroun	1 960	350
Česká Třebová	1 357	615	Litomyšl	2 556	1 314	Litomyšl	1 683	850
Ústí nad Orlicí	1 236	524	Lanškroun	2 519	713	Vysoké Mýto	1 188	407
Přelouč	1 112	315	Ústí nad Orlicí	2 223	857	Chrudim	1 176	626
Svitavy	1 045	543	Svitavy	2 067	687	Svitavy	1 022	144
Choceň	977	428	Vysoké Mýto	2 021	801	Ústí nad Orlicí	987	333
Litomyšl	873	464	Česká Třebová	1 522	722	Hlinsko	596	-148

**Lanškroun je
po krajském městě
největším centrem
dojížděky za prací v kraji**

Za centra dojížděky lze považovat města, ve kterých výrazně převažuje počet pracovních míst nad počtem bydlících zaměstnaných osob či počet míst ve školách nad počtem bydlících žáků a studentů. Z hlediska převažujícího počtu pracovních míst se v Pardubickém kraji za krajské město řadí Lanškroun, Litomyšl, Vysoké Mýto a Chrudim, z hlediska obsazených pracovních míst na 1 000 zaměstnaných obvykle bydlících osob v dané obci je pořadí center dojížděky v kraji odlišné: Lanškroun, Litomyšl, Jevíčko, Vysoké Mýto a Pardubice.

Největší dojížděkové proudy dojíždějících do zaměstnání v kraji

Dojíždějící do zaměstnání v rámci kraje	
obec vyjížděky - obec dojížděky	počet osob
Chrudim - Pardubice	1 150
Sezemice - Pardubice	556
Přelouč - Pardubice	520
Pardubice - Chrudim	501
Lázně Bohdaneč - Pardubice	438
Česká Třebová - Ústí nad Orlicí	371
Holice - Pardubice	322
Choceň - Vysoké Mýto	286
Slatiňany - Chrudim	282
Dolní Újezd - Litomyšl	248

Dojíždějící do zaměstnání přes hranice kraje	
obec vyjížděky - obec dojížděky	počet osob
Pardubice - Hradec Králové	932
Hradec Králové - Pardubice	863
Pardubice - Praha	816
Opatovice nad Labem - Hradec Králové	301
Býšť - Hradec Králové	218
Chrudim - Praha	151
Holice - Hradec Králové	149
Praha - Pardubice	111
Velké Opatovice - Jevíčko	98
Česká Třebová - Praha	97